

"GURE BORDA"

LEHEN ZERIA

Larunbat goiza da. Ama ari da igandeko lisatzen egiten eta alaba sartzen da hiru tipula eskuan.

ALABA-AMA

ALABA: Nun behar ditut ezarri ?

AMA: (Irriz ari da)

ALABA: Zer duzu irriz ama ?

AMA: Baina neska, nik **bi** porru ekartzeko erran denat.

ALABA: Eta nik hiru ekarri.

AMA: Hiru ekarri bai eta porruirik bat ere ez.

ALABA: Zer dira hauek ?

AMA: Tipulak neska, **hi** bezain tipulak. Horra zer den gaudaren galtzea.

ALABA: **Barda**, goizik etxeratu naiz ama.

AMA: Barda, edo egun goizean goizik, zonbat orenak ziren?

ALABA: Ez duzu **behar**tu ? nik ere ez...

AMA: Nun debru **egon** haiz lau orenak arte.?

ALABA: Nork erran duzuzu lau orenak zirela ni etxean sartzean.

AMA: Aitak.

ALABA: Ez duke ongi ikusi, gau erdi eta hogeitaz zitazken.

AMA: Galdegin denat nun egon haizen barda lau orenak arte.

ALABA: Ez da nere falta **aitak orratz** tipula orratz haundiarentzat **harbu** badu.

AMA: Nolaz ditake beraz gau erdi eta hogeietan etxean baliabahintzen, hiru orenetan oraino ez **barhaintzen**, heure ohean ?

ALABA: Zer zira hiru orenetan nore **ganberan** izan ?

AMA: Bai, eta **heure ohea** Hutsa harrapatu.

ALABA: Hiru orenetan aspaldian lo nintzagon.

AMA: Nun ?

- ALABA Anaiaren ganberan.
- AMA Sekulan ez eta, zondako barda lo egin dun anaiaren ganberan ?
- ALABA Nere ganberako ateak arrabots haundia egiten baitu eta ez bainuen nahi zuek iratzar-arazi.
- AMA Eta zer uste dun ? heure segitzen izan den otoaren arrabotsa ez dugula entzun ?
- ALABA Haizea zitaken.
- AMA Haizea bai, eta bi zalditako bat harekin. Baina, n mun debru egon haiz barda, lau orenak arte ?
- ALABA Zer nahi duzu, nik ez dezaket bertzerik egin; etxeratzen naiz, bertzek ekartzen nautelarik.
- AMA Eta, barda, nor zen heure segitzailea ?
- ALABA Denise Largateikoa, usaian bezala.
- AMA Noiz kanbiatu du harek otoa ?
- ALABA Ez du kanbiatu, berea kolpatua da eta hortakotz barda bere anaiaren otoan zen.
- AMA Bego hortan, eta zonbat orenetan bururatu da bardako biltzarrea ?
- ALABA Nere ordularian bi orenak pasa baziren, aintzi- natzen ez badu segurik.
- AMA Hori ez, nik badakinat leku segurretik gau erditako akabo zela.
- ALABA Nork sakatu dautzu ilar hori ?
- AMA Hi jeiki aintzin badun norbeit izena gure etxean.
- ALABA Jaun Erretora bederen ?
- AMA Ez, emazteki bat.
- ALABA Mayie saltsa ?
- AMA Ez.
- ALABA Beronika nahasia ?
- AMA Ez eta ere.
- ALABA Berdin du, ez dut jakin nahi ere nor den bazter nahasten ari. Batean herriko mutzurdinak hola grrana, bertzean tanta (izeba) Filomenak hala ikasía, ni aspaldian pasatua naiz bertzek zur erranen dutenaren beldurretik.

AMA

ALABA

AMA

ALABA

AMA

ALABA

AMA

ALABA

AMA

AMA

ALABA

AMA

ALABA

AMA

ALABA

AMA

ALABA

AMA

ALABA

AMA

ALABA

- maiaren
n baitu
otoaren
baina, n
?
n;
k.
katz
ta
tzi-
txean.
- AMA Baina neska, berriz erran eta erdi, nun egon baiz barda hoin berant ?
- ALABA Berdin jakinon baituzu, erranen deutzut dona den. Biltzarreek irauun du gau erdi arae.
- AMA Hori bazakintz ai jaiki gabe.
- ALABA ... Eta zero paper batzu sabaldu ditugu bezter horietan.
- AMA Zer paper ?
- ALABA Huna bat : "gasten gogotak", 45 urtetako erranda haundia dutenentzat, 85 urtetan ere bada nahiko lana nun nahi. Baina guk gasteak ez dugu herria lanik. Zer egin ? Norat joan ?
- AMA Lana duna eskas, ? Ago esxean berean, barmesan badinat aza taloi (leku) bat ederre iorretzako.
- ALABA "Ofizio bati buruz guti argitzen gaituzte" eta biziari buruz batere ez. Laborari etxeak husten ari dira. Laster gure eskualdeaz desertu haundi bat egingen duse. Laborari etxiek alde egin beharke dute eta bati bezala, nahinun etxi jaleak, errege izanen dira. Hori ezin onartua da. Horrengatik behar dugu jakitate gehiago bildu.
- AMA Jakitate gehiago bildu... ogia haundia, hogoi urtetan ez dakin zoin diren porruak eta zoin tipulak.
- ALABA Paper unek erran nahi duen jakitatea ez da zuk diozun bezalakoa ama.
- AMA Errana dena jadenik ere jakitatea galgarri dela.
- ALABA Jakitatea galgarri ? Baina, guk jakitatea baina, noren galgarri laiteke ama ? Gure galgarri ? ala gutaz baliantzen direnen galgarri ?
- AMA Bati arrezoin duu nerekin bederen baina hola segituz nik ez dakinat zer egingo dazuen.
- ALABA Herria azkasa.
- AMA Zerria baškatu ?
- ALABA Gure herrian bada hola ere aski zerrikeria.
- AMA Bai eta arras marke, segi, segi.
- ALABA "Lanik ez duguno, jakitetarik ez duguno, lanegi-rik ez deno, ez dugu onartzzen : Eliza Berrien egiteko eskeak izan ditin."
- AMA Ez otoi halakorik erran, alaba, aire gaiztoak erreko gaitin.
- ALABA Rogazionetako prososionetan, apesak airea benedikatzen du ez dadin aire gaizterik izan.

- AMA Zer ditutzue, gisa hortako solasak ibiltzen gazten artean ?
- ALABA Zer uste duzu ? beti denboraz eta bertzeen erranetaz baizil ez girela minzatzzen, batzu bezala ?
- AMA Bertzeen erranetaz...
- ALABA Bertzeen erranetaz, bai ama. Hunek kasetan horrela ikusia eta horrela da. Harek, telebistan horrela erran eta ez da dudarik. Apezak predikutik hori erran eta ez da bertzerik.
- AMA Zendako dira, beraz hoinbertze izkirio eta mintzaldi ?
- ALABA Batzu gure itsu-arazteko eta bertze batzu guri nahi dutena sinets'arazteko beren abantailetan.
- AMA Hi ere bertzen ideiekin ote habilan, beldur naun.
- ALABA Ez ama, entzun zazu, argitu nahi zaitut.
- AMA Bai eta argitzeko partez, gogoia iluntzen dautan.
- ALABA Alabaina, indarra dutenek, zure baitan, beren ideiak sartuak dituzte. Ni indar gabea izanki eta, zure burutik, horiek, nola ken dezaket ?
- AMA Habil otoi baratzera bi porruren bila. Edo, ez, segizan nere tokian, hobe dinat nihaurek joaiten, bertzenaz hik porruen partez bi pastenagre ekarriko daiztan.
- ALABA Bularretako hauek ere lisatu behar ditut ?
- AMA Nylon-kiak ez ditun lisatzen neska. Ez dakin: ez lisatzen, ez iosten, ez kozinatzen. Nik ez dakinat, noiz ikasi behar dunan hik bizitzen. (joaki da)
- ALABA (Bakarrik, jarririk ari da lisatzen, mokanes bat egin eta burua pausa.) Gaixo ama, nik ez dakit zoin den xarbofa (tomillo) eta zoin den perrexila baina ez noiz munduan bakarria (Pausa) A, berda lo egin banu bederen.
- (Burua bi eskuen artean du, erdi lo. oto batek turrutatzen du eta punpean joaki da.)
- AMA (Sartzen da bi porru eskuan eta ohartzzen da lisa-burdina oihalaren gainean utzia duela.) Neska lukainka, nik ez dakit noiz bilduko duen funts doi bat, sekulan ez naski.
- ALABA (Sartzen da) Zuentzat ere bada gutun bat.

AMA Heure bularretakoek bero aldi bat ederra hartzer dine.

ALABA Zer da ?

AMA Zer den ? Ez dakina lisa- burdina hunen gainean pausatu behar dela ?

ALABA Bai ama.

AMA Eta beraz, rez egingen huen heure bularretakoak erre balire ? Bihar etxean egon beharko.

ALABA A, hori ez, horiek gabe joanen banintzan ere. *ed*

AMA-ALABA-AITA

AITA. (Sartzen da) Zonbat ornak dira ?

ALABA Aita, ez zaitela otoi, bota zikin horiekin sukaldetan sar.

AITA Zer zikin dute ? izar ihintzean garbituak ditinat:
(Turruta bat entzuten da, urrunetik)

ALABA Ogiketaria, joaki naiz.

AMA Ondu oanean heldu zira : Pariseko semearen gutuna badugu. *Yeti*

AITA Gaizto Jakes, zer dio ? Ongi da ?

AMA Segidan ikusiko dugu.

lehen Aita eta ama maiteak,
Ez da *lehen* Valdia Pariseko berriak etxera igortzen dituztala beraz ez naiz beti gauza beren errepi-
katzen ariko. Gogoetatun naiz luzaz eta funski deli-
berot bat hartu aintzina eta onartu nahi auzotzisegur
naiz, hautua egin dut : berriz herrira nahi dut
itzuli. Nere emaztegia ere okaztatua da herengo
bizi moldeaz? Galdatu diot aldi bat baino gehiago-
tan Ameriketara joan nahi duenez eta harek ere
erraiten daut : "neretzat ez da amerikarik,
Eskual Herria balio duenik." Beraz idutitzen zauku
gurea egin dezakegula gure sorlekuan berean. Gisa
guziz, ez gira nihun orain Parisen giren baino
dohakabeago izanen. Nola hugarat etortzean ofizio-
rik ez naukan, sei hilabetez ibili naiz, hargin
eskola batean eta orain hargintzan segituko dut.
Nere maiteak aldiz lan bera egiten ahal luke
Baionan edo inguru horietan. Baina, berriz itzul-
zekotz aterbe bat behar ginuke eta pentsatu dut,
gure herrian, gure etxean, aherrik eta hutsik
hor dagola "Gure borda" Ez litaike munduan atsegin
haundiagorik neretzat, zuen baimena banu : gure
bordaz etxe pollit baten egiteko. Sorlekuari eta
aita-amari hurbilduz, zer bozkariora ez litake
neretzat, etxearen lehen auzoko izaitea. Agian nere

aments hori egia bilakatuko da? Bitartean, zuen erantzunaren zai nago, pentsatuz lehen bai lehen idatziko duzuela.

Gorputzez urrun, baina bihotzez hurbil. Mila musu.

Jakes.

ALABA

AMA

AIPA Zuk zer diozu ?

AMA Nere baimena segidan baluke, zurea ?

ALABA

AIPA Nerea ere bai, baina beraze anai-arrebek zer erranen dute ?

AMA Zer nahi duzu erran dezaten ?

AIPA Zazpi haurride badira, eta etxeke, bat aski.

KRIZTI

AMA

Soldadoari
Soldaduari etxea utziko dugu, Jakes-i borda eta bertzeak neskak dira, aski dute etxe oneko seme batzueri begiratzera.

ALABA

KRIZTI

AIPA Beharba bi mutzurdin gelditu beharrak dira eta bertzeak serora joan,

ALABA

AMA Gerokoak utzi geroko eta goazen orailkoaz, zer behar dugu Jakesi igorri ?

KRIZTI

ALABA

AIPA Zuri zer iduritzen zautzu ?

AMA Gure borda emaiten diogula gogotik.

KRIZTI

AIPA Emaiten, emaiten, errez da erraiten, emaiten urririk da.

ALABA

KRIZTI

AMA Zer uste duzu ez duela urririk edo merke nahi ?

ALABA

AIPA Hahere urririk eta merkerak bada bide.

KRIZTI

AMA Zer behar dugu gure semeari gure borda saldu ? Paga arazi ?

ALABA

AIPA Ez dakit, badugu gero ere denbora mintzatzeko, orain joan behar dut sasi mozten segitzera, ez baititu nehorik eginen nik egiten ez baditut.

KRIZTI

ALABA

AMA Baina gizona, *letra-huni* gutunahuni ihardestea sasi mozte baina presatuago da. Errazu zer behar dion ihardetsi.

KRIZTI

ALABA

AIPA Zuharek ikus.

KRIZTI

AMA Eta zure partez zer behar dut ezarri ?

ALABA

AIPA Nik etxaldea hartu bezala utzi nahi dutala osorik eta etxeke segida hartzen duenarekin dela etxe parteak egitean.

KRIZTI

ALABA

AMA Arrazoin duzu, hori eta bera igorriko diot, egun berean.

(Aita joaki da kanpora, ama aldiz subardara Sartzen da alaba ogiak. Ama ere berriz sukaldara heldu da.)

ALABA Hiru ogi hartu ditut beti bezala.

AMA Ongi dun, orain kasu egizan suaren gainean ezarri dutan esneari. Joan behar dinat ganberaraino.

ALABA Kasu eginen dut, zaude gostuan.

(Ama joaki da)

ALABA-KRIZTINE

KRIZTINE (Sartzen da) Ez da nehor ?

ALABA Ni bakarrik.

KRIZTINE Zer ari haiz ?

ALABA Esnea irakin zai.

KRIZTINE Lo egin dun ?

ALABA Egin nezaken gehiago ere, bada, debrua ikusi dinat ezin lokartuz.

KRIZTINE Zer hintzan, Gabriel gogoa ?

ALABA Ez, hurbiltzekorik ere.

KRIZTINE Pantxo ?

ALABA Oraino gutiago.

KRIZTINE Zer huen beraz ezin lokartuz ?

ALABA Oilarra, oilar bat tirahala kukuruka.

KRIZTINE Aski dion lepoa bihurtzen.

ALABA Banaki zoin den, egin dezaken laster.

KRIZTINE Zonbat oilar dituzue ?

ALABA Baditun hiru zaharrak eta naski oilasko batzu ere oilartzen hasiak.

KRIZTINE Eta noiz jeikia haiz ?

ALABA Bederatzi orenetan, eta hi ?

KRIZTINE Orain doi doa, hamarika orenetan.

ALABA Beraz ez dun gauza haundirik eginik.

KRIZTINE Lan haundirik ez, bainan litaniak adituak ditinat eskuaraz eta latinez, bietan.

ALABA

ALABA A bai, hik ere ?

KRIZTINE

KRIZTINE Bai, batean biltzarreak, bertzean antzerkia, merkatura ez bada dantzara, aste egun ala igande beti kurri girela.

ALABA Utzi, utzi mintzatzera, gu baino lehenago geldituko ditun berak. Ni segurik aspaldi pasatua nun bertzek zer erranen dutenaren adinetik.

AMA

KRIZTINE Ni ere bai, baina etxekoak ez bada, kanpo-koak bederen entzuten ditinat nitaz mintzatzzen.

ALABA

AMA

ALABA Baina Kriztine, utzi mintzatzera. Nahi dutena erran dezatela. Hori berdin zaukun. Baitezpadakoa suk egiten dugun lana dun.

KRIZTINE

AMA

KRIZTINE Arrazoina. Ez dinat uste jende zaharrek zerbeit egiten ahal dugula... Gure Herria zertan den, gazteri diagun senti arazi behar. Zaharrek ez dine deus konprenitzen.

ALABA

ALABA Gaztek gure alde badira, chartzen badira gure galtzaleak zoin diren, orduan partida irabazia diagun.

KRIZTINE

KRIZTINE Bardako biltzarrea biziki ona zunan...

ALABA

ALABA Horrelakoak behar litazken aste guziez. Jendea, populuari egia osoaren jakinaraztea, hori, gauza izigarria dun...

KRIZTINE

ALABA

KRIZTINE Uste dinat, Gabriel-ek gure problemak biziki ongi ikusten ditueka. Neri segurik zernahi ikas-arazi daitan...

KRIZTINE

ALABA Neri ere bai? Biziki buru argia din. Eta zer langilea. Kutxu-kutsu, beti zerbeit ari dun. Bizpahirur aldiz, etxera etorri dun, eta, sukalde huntan zerbeit solas ibiltzen ahal ez ginituelako nere ganberan sar-arazi dinat... Luzaz mintzatzzen gintunan gure Eskual Herriaz eta haren salbatzeko hartu behar dugun bidez... Artikulu asko idatzi ditinagun elgarrekin...

SEMEA

KRIZTINE Hori bazakinat...

ALABA Alta, auzokoek ez zitenan ez uste, gure Herriagatik lanean ari ginela bi biak ganbera batean.

KRIZTINE

SEMEA

KRIZTINE Baditun beti arima garbiak, bertzen zikintzeaz arta hartzen dutenak, lagunak ukaiteko.

ALABA Erbi saltsa on baten egiten ez dakine, eta jende saltsa egiten, zoin trebe.

KRIZTINE Bultaka nahiago niken bortuan, abere basen eta zakur urrhurien erdian bakarrik bizi, horrelako jenden erdian baino.

ALABA-KRIZTINE-AMA

AMA (Sartzen da) Zer da esne erre usain hori ? Neska toleta.

ALABA Oisus. Ni ohartu gabe goiti joan da.

AMA Ez din lehen aldia... Zer dion Kriztine, hemengo aldi ?

KRIZTINE Ez nakien denbora nun pasa eta...

AMA Nik segurik banakiken (Joaki da)

KRIZTINE-ALABA

ALABA Eta, zoin huen asarrenik aita, ala ama?

KRIZTINE Biak berdin. Batek hua; bertzeak naka, batek xanpa, bertzeak ausik.

ALABA Eta gero ? Zer egin dun ?

KRIZTINE Kantuz etorri hunaraino.

ALABA Kantuz, zer kantu ?

KRIZTINE "Gauden aitak iduri fededun laborari."

ALABA-KRIZTINE-SEMEA

SEMEA (Sartzen da soldado beztimentan) Kantu hori entzutearekin uste nuen elizan sartzen nintzela egun on serora geiak.

KRIZTINE Egun on apez-geia. (Besarkatzen dira)

ALABA Anai maiten, ez gintukan segur hi gogoan.

SEMEA Badakinat soldadoez ez dela nehor guti baizik oroitzen. Guk aldiz, eskualdun neska gánterak eta Eskual Herria ez ditiagun sekulan ahanzten.

KRIZTINE Eskual Herria hitz hori...

SEMEA Eskual Herria hitz hori eta lur hori hemendik urrunduta dun, bakarrik ezagutzen eta maitatzen.

- KRIZTINE Beti Alemanian haiz ? ^{aia} ~~zunan~~ ^{zunan}
- SEMEA Bai, eta ere han egon ~~zunan~~ 5 urte.
- ALABA Hango neskek biziki ederrak omen dituk ?
- SEMEA Ez diagun oihirik ikusten ere...
- KRIZTINE Nola pasatzen duzue denbora, neskarik ikusi gabe ?
- SEMEA Ikustea bat dun, baina ikusi eta ere Alemanetan bati nola mintza ?
- KRIZTINE Heure aita ere hasi zukan lehenik keinuka eta gero emeki emeki alemana ikasten.
- SEMEA Uste badun Alemana ikasteko gutizia badutala, Frantsesa hortxaz ikasia izanki eta...
- ALABA Ala, ez duzue denborarik ?
- SEMEA Badinagun bertze egitekorik.
- KRIZTINE Nola pasatzen duzue denbora ?
- SEMEA Ahal bezala.
- ALABA Zer artzen rirezta ?
- SEMEA Beti zerbeit eta deusik ez.
- KRIZTINE Oraiko soldadoak ongi direla diotek.
- SEMEA Biziki ongi, etxean baino hobeki.
- ALABA Zer pena neskek ez baitute oraino soldadogorik egiten.
- ALABA-KRIZTINE-SEMEA-AMA
- AMA (Sartzen da) Ramuntxo, nere semea. Nola etorri haiz ?
- SEMEA Lehenik burdin bidez.
- AMA Eta gero ? (Besarkatzen dira)
- SEMEA Oto-stop, neskek bezala.
- ALABA Guri bezain aise gelditzen dituk ?
- KRIZTINE Zonbeit aldiz musikiko ile luze horieri ere gelditzen ditun.
- SEMEA Bai, ustez eta neska eder bat den.
- AMA Noiz arte etorria haiz ?

SEMEA
AMA
SEMEA
AMA
SEMEA
AMA
SEMEA
AMA
SEMEA
AMA
ALABA
SEMEA
KRIZTINE
SEMEA
ALABA
SEMEA
KRIZTINE
ALABA
KRIZTINE
ALABA
KRIZTINE
ALABA

- SEMEA Hamar egun.
- AMA Biziki ongi heldu haiz. Herriko bestak, heldu den ignadean ditiaguk.
- SEMEA Hobe segur. Jostatzen ahalko naiz.
- AMA Gaixo Ramuntxo, atsegin haundia diat hire berriz ikusteaz.
- SEMEA Nik ez ote ?
- AMA Nahi duk zerbeit ? Gose haiz ? Arraultze eta xingar prestatuko deat, edo bi lukinka xixter ?
- SEMEA Ez du balio ama. Ez naiz gose.
- AMA Funtsean, laster bazkalduko gaituk. Jar hadi bederen, hain segur akitua haiz. Bazkal ondoan, lo aldi bat ederra egiten ahalko duk... Mihiseak ere zuri zuriak dituk.
- SEMEA Ongi da ama. Ongi da...
- AMA Baniak, nere lanetara... Ago neska hōriekin... Segur nuk badutela zer eta zer erran...
(Joaki da)

ALABA-KRIZTINE-SEMEA

- ALABA Errak Ramuntxo, gur dantzatzera goatzik, gurekin etorriko haiz ?
- SEMEA Berdin bai eta berdin ez, gero ikusiko.
- KRIZTINE Zer haiz ahazte ile laburrak dituzkalagoan ?
- SEMEA Ez baitezpada. Aldatzerat joaki naiz.
- ALABA Atoz segidan, jan-aintzinekoa hartuko diaguk hiruek elgarrekin.
- SEMEA A. Hori bai...(Joaki da)

ALABA-KRIZTINE

- KRIZTINE Eta hi, noiz etxeratu hintzan barda ?
- ALABA Lau ornetan eta hi ?
- KRIZTINE Argi urratzen. Gure etxean argia bizi.
- ALABA Nor zen sukaldean ?
- KRIZTINE Ama, goizeko otoitzaren egiten ari.
- ALABA Hik egiten ditun otoitzak goiz-aratsetan?

KRIZTINE Sekulan, eta hik ?

ALABA Nik ere ez.

KRIZTINE Nola hartu dute heure etxean paper hura ?

ALABA Ez dinat oraino amari baizik erakutsi.

KRIZTINE Nik ere nere ahizpari bakarrik.

ALABA Zer dio Maider-ez ?

KRIZTINE O, harentzat ere badela oraindik aski eliza. Alabaina, harek ere, bertze ainitzek bezala bere geroak din arrangura haundiena. Gure eskualde hauetan lantegi guziak hesten ari ditun... Eta ez daukun Elizak sakelak beteko. Orainakoan segurik, husten daukuneta...

ALABA Egia haundia. Jainkoa. Beharrik gure ait'anek ez gitine entzuten.

ALABA-KRIZTINE-SEMEA

SEMEA Hemen naiz.

KRIZTINE Laster egiten dituk hik, harat-hunarakak.

SEMEA Ez beti bainakien ordu oneko etorri behar nuela.

ALABA-KRIZTINE-SEMEA-AITA

AITA (Sartzen da) Zer da egun ere besta gure etxean ?

ALABA Hala iduri luke.

SEMEA Agur aita.

AITA To Ramuntxo, gaizo mutikoa, hemen haiz ? (Besarka) Frantzia behar bezala zerbitzatzen duk bederen ?

SEMEA Hola holaxet... Eta zu aita, nola zira ?

AITA Ongi... Ongi eta hi ?

SEMEA Xoria ohantzean bezain airos.

AITA Zonbat eguentzat etorria haiz ?

SEMEA Hamar egun, labur izanen dira.

ALABA Aita, zatoz gurekin brindiz egiterat.

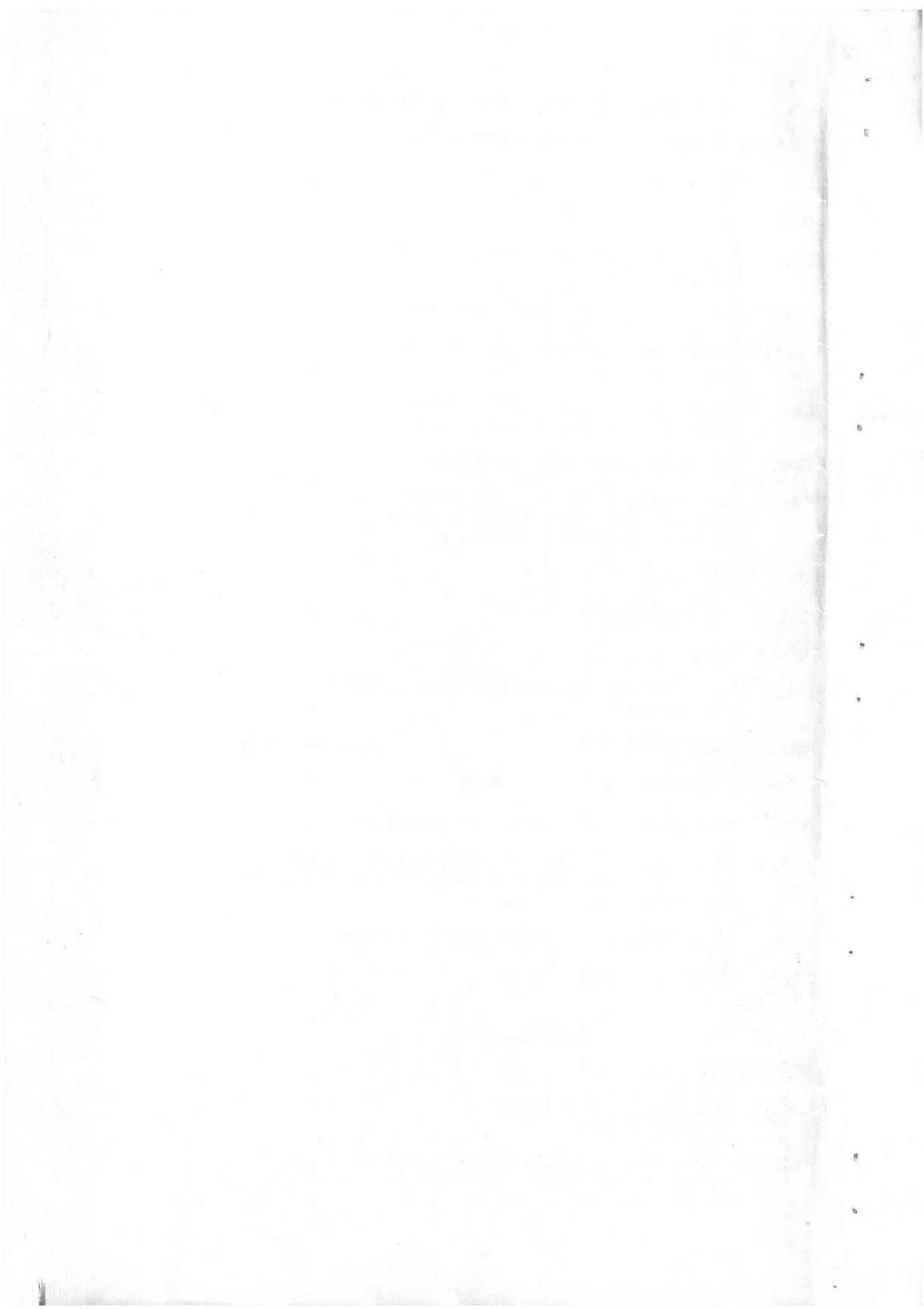
AITA Ez hortarik ez, nik nahiago dinat baso bat gorri.

ALABA Ekarriko dantzut beraz gorritik.

- AITA Zer dion Kriztine ? Arras ixil hago.
- KRIZTINE Beldur naiz sobera erran.
- AITA Zer, bardako berriez ?
- SEMERA Zer zen barda ?
- AITA Hobe aise bereri galdatzen eta ni hemen ez naizelarik.
- ALABA Bertzenaz ez baituk egia osoa jakinen.
- KRIZTINE Alabaina, badituk gauza batzu erraiten ahal ez direnak.
- AITA Errak Ramuntxo, soldado jantziak laster aldatu dituk...
- SEMERA Ez bainintuen zikindu nahi.
- AITA Zer haiz, lana gogoan etorria ? Biba hi, zerritegiak urdeak bezain zikinak dituk eta zerriek basurdeak iduri.
- SEMERA Eta gero ?
- AITA Ez zauk gogoratzen ?
- SEMERA Ez.
- AITA Nahi nitek goiz huntan behin garbitzen ahal bahintun.
- SEMERA Zer zerriak ?
- AITA Ez mitikoa, zerritegiak.
- SEMERA Eginen ditut, hitzemaiten dautzut.
- AITA Heo bea, lehen bezain ongi eginen dituzkanez ? Ni, mahastirat noak, itzuli bat. Maritxu; ama nun da ?
- ALABA Ez dakit, ez da bulta huntan ageri.
- AITA Gero arte (Joaki da)

ALABA-KRIZTINE-SEMERA

- KRIZTINE Nik ere joan behar dinat esxa alde.
- ALABA Zer presa dui ? Bertze erasi aldi baten entzuterat ?
- KRIZTINE Hori gauza segurra : " Nun hintzan neska ? Bazkal orduko beti nunbeitik ateratzen eta patata xuritzeko orduan sekulan ez ageri."

ALABA Guk segurik, lur sagarrik ez dugunean,
pois cassé jaten dirgun. Aski duzue berdin egitea.

KRIZTINE Aitak ez din maite.

ALABA Aipa zain gerla denboran zer jaten zuen ?
Segur nun gero, pois cassé iretsiko duela.

KRIZTINE Aise mintzo haiz hi.

ALABA Kriztine, patata xuritzen jaiteko, orde, nere
ganbera-ra etorri hadi, bi dizka berri entzun-
araziko deztenat.

SEMEA Ni ere etortzen ahal naiz zuekin ?

ALABA Berdin, zendako ez ?

(Eta hiruak joaki dira, kantuz errepikan
"Ez zian aberatsa, ez zian pobrea, baina haren
bihotza, zer urrezko kalitze")

AUZAPEZA

AUZAPEZA (Sartzen da bere etxean bezala) Gazte horien
omorea. Bazterrak, horiek nahasten dituztela,
nork erran lezake ? Nun zira Dominika ?

AUZAPEZA-AITA

AITA (Sartzen da) Egun on jaun mera, zu hemen ?

AUZAPEZA Ezin uka, nere etxean bezala sartu naiz.

AITA Behar ere, ez ahal zira atean egonen eskelari
bat bezala ?

AUZAPEZA Eske etorria naiz, eske.

AITA Zu bezalako eskelariak ez dira maiz etortzen.
Zarea nun duzu ?

AUZAPEZA Zarean baino gehiago eremanen dut huntan.

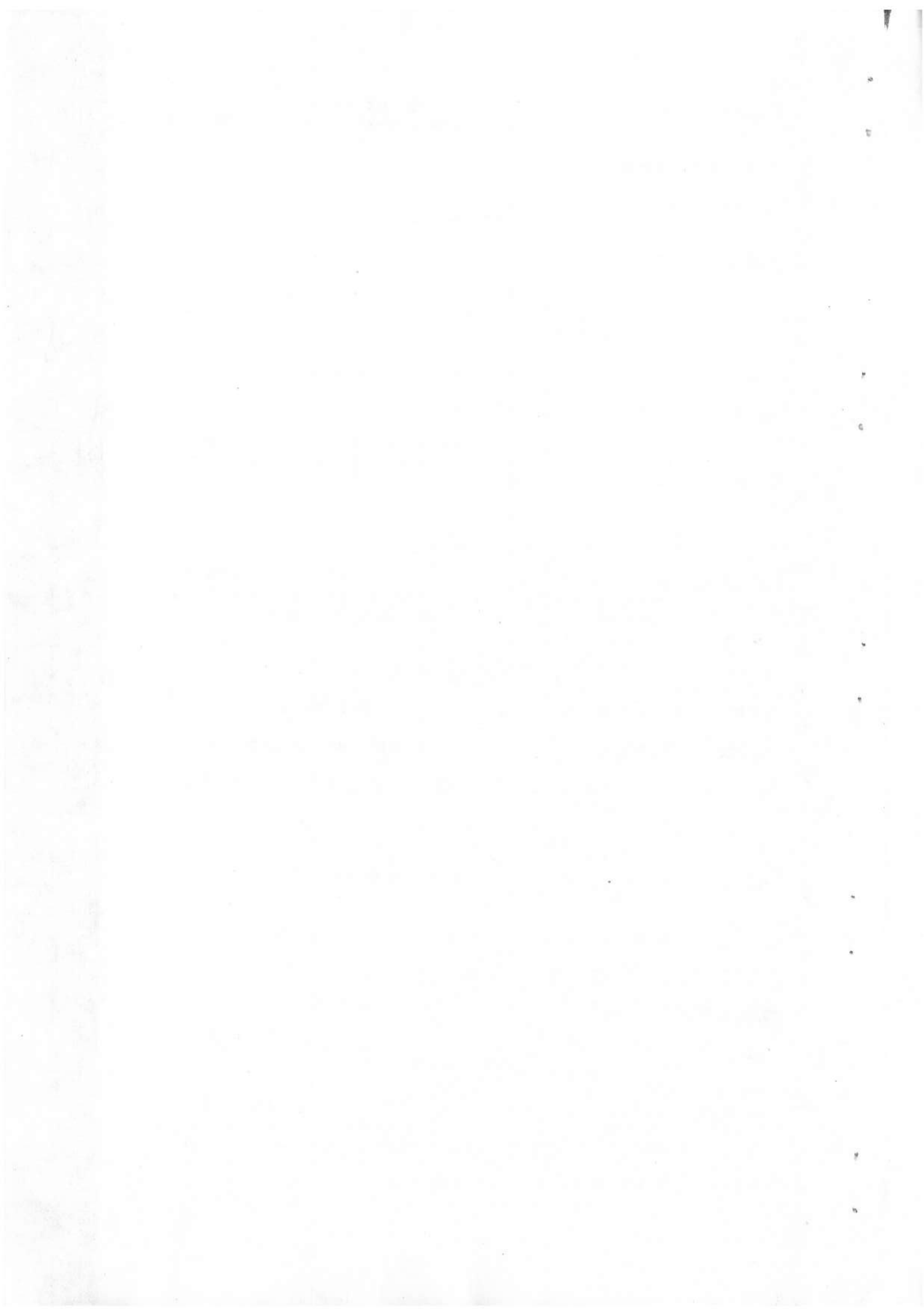
AITA Jar zaitse jaun mera, jar.

AUZAPEZA Milesker.

AITA Eta, nere paper heietz, jaun prefetak zer
errantzun eman dautzu ?

AUZAPEZA Lehen bai lehen, behar dena eginen duela eta
egoiteko gustuan bere egin ahalak eginen
dituela onartua izan dadin.

AITA Biñe hura, a, zer gizona.

n egitea.

AUZAPEZA Errana nauntzun, haren ilustera joanen nintzela eta nerekin, hitza, hitz da. Astezkenean egun osoa hartu dut berarekin solastatzeko eta garbiki erran dirot, nere herriko adixkide haundienabarik bat zirela eta hortakotz baitezpada nahi dutala zure galdea onartua izan dadin.

nere
itzun-

AITA Milesker jaun mera, milesker. Zer hartuko duzu "Ricard" bat, ala nahiago duzu arno xorta bat ?

AUZAPEZA Ricard bat berdin, Baigurako urarekin.

AITA Baigurako ura, zuri esker dugu hori ere jaun mera, ez du berdin balio. Lehen, zer bidea ez ginuen egin behar egun guziez, iguzkiak sobera berotu gabe, edateko ur-keta errekarat ?

lkan
haren

AUZAPEZA Eta ziternako ura ?

AITA Bai, nere emazteak behin ikusi zuen sukaldeko errobinetatik, holako zizari bat ateratzen eta geroztik akabo, ez zuen kozinaren ura ere hortarik nahi.

rien
tela,

AUZAPEZA Ez da harritzeko. Orain, denek baduzue herriko ura. Helduden urtean behar ginuzke etxe guzietarat bideak egin, bozetan pasatzen balinbagira segurik.

AITA Ez da dudarik, zer zirakontrarioen beldur ?

AUZAPEZA Alabaina, herritarrez geizki ikusia izaiteko aski da ongia egitea.

elari

AITA A, hori ala da.

AUZAPEZA Azken aldian ere, badakiru nor nuen etsairik haundiena ?

tzen.

AITA Ez naiz oroitzen.

AUZAPEZA Pottoloteiko okerra.

AITA Gaizo pottoloa.

AUZAPEZA Nere denboran egin dutan zerbitzurik gehiena hari egin ondcan. Neri esker hasia da zahar arranda 60 urtetan hunkitzen eta neri esker du heien Pettan-ek ere soldado zerbitzuril ez egin, eta gero...

r

eta

AITA Beti hola da jaun mera, ez du balio holako jenderi kasu egitea, ikusi eta nor diren : 15 ardi, erdiak segurik mainku eta 3 behi zahar, zakurra bezain gizen.

AUZAPEZA-AITA-AMA

- AMA (Sartzen da) Ongi etorri jaun mera. Ori, bazterrak garbiak harrapatzen dituzu.
- AUZAPEZA Egun on, etxeko anderea, zaude gostuan, ez dut bazterrerri biziki behatzen aintzinean "Rikarra" delarik. Zuen osasunari.
- BIEK On egin derautzula.
- AUZAPEZA Bialk hemen zireztano behar dautzuet erran zertarat etorria naizen.
- AITA Eske etorria omen da...
- AMA Leku txarrera heldu zira sosceta gure etxera.
- AUZAPEZA Ez naiz sosceta heldu anderea.
- AMA Sos ekartzerat beharba ?
- AUZAPEZA Bai, uste ez baduzu ere.
- AMA Hori bertzerik da.
- AUZAPEZA Huna. Lehenik behar dautzuet galdatu egiazki ni baitan konfientzia baduzuenetz ?
- AITA Konfientzia, jaun mera ? Nik segurik bai, zer zira dudatzen ?
- AMA Nik ere bai, zendako galdatzen duzu hori ?
- AUZAPEZA Zeren, badira beti izpiritu bilurri batzu, heieri zerbitzu egin nahiz, heien etxera joan eta burua gora erranen dutenak : "Ez da gure etxetara heldu, gure fagoratzeko, ele ederra dariotela."
- AITA Bada denetarik mundu huntan, gu ez gira horietarik.
- AUZAPEZA Hortakotz etorria naiz zinez adixkideki. Aste huntan, Parisetik letra bat ukan dut. Pariseko jaun haundi baten ganik. Ongi ezagutzen dut, gerlako lagun bat da.
- AITA Gobernamentuko gizonetarik ?
- AUZAPEZA Erranen dautzut segidan. Horren aita Frantzi-ko errepublikako president oni baten anaia zen eta horren semea aldiz, orain armadako ministrotoren sekretario da.
- AMA Ez da nor-nahi. Jende aberatsetarik.
- AUZAPEZA Egia diozu, aberatsetarik. Holako horiek badute diruz nahikoa eta bazinakite zer nahi duen ?

AITA Jainkoak ahal daki ?

AUZAPEZA Behar dena pagatuz ; borda bat.

AMA Holako jaun batek ez ahal du ardirik ?

AUZAPEZA Erran gabe doa. Borda bat nahi luke eskual herri ederran, mendieni hurbil, itsasotik ez urrun, bakantzen pasatzeko. Zorigaitzez ez da borda eskasik gure herrian. Baina, lehen lehenik etorri naiz zuen ikusterat : adixkide bezala. Zuen borda...

AITA Baina, gure borda, arras zaharra da, murrak makurrak ditu eta teilatua zartua.

AUZAPEZA Hortakotz, zuentzat ez du deus balio eta harek hori aski...

AITA Baina, jaun nena, ez du itxurarik ere, nola nahi duzu gure borda zaharrean holako jaun bat lakot dadien ?

AUZAPEZA Berdin, zuek ez duzue sekulan borda hori antolatuko eta harek sosa mustupilka badu hor bizitegi batean egiteko.

AMA Eta zer gizon da diozun hori ?

AUZAPEZA Nere adixkide haundi bat da, izigarriko jauna. Gerlako kolpatu haundia, makilekin dabila. Ez da xori buru bat, hiruetan salbatua du Frantzia, hiruetan segirik. Badu, papoaren bete medela...

AITA Eta, gure bordaren ikusterat etorri beharra da ?

AUZAPEZA Bai pentsa. Homen dut haren azken letra, begira zazue... "Je compte sur vous, très cher ami et vous garantis que je payerais comptant pour l'achat d'une borde en Pays Basque la somme de : cinq millions d'anciens francs."

AMA Bortz miliun ?

AUZAPEZA Ez da dudarik, zeñ uste duzu ? Zuen tronpatzerat etorria naizela ?

AITA Bortz miliun, borda zahar batean, ezin onetsia da.

AUZAPEZA Bai jauna, bortz miliun ukaiteko aski ditut zuen bien sinadurak. Baleki bale : atzo, notariarekin bazkaldu bainaiz, aipatu diot, izenik eman gabe bixtan da, aipatu diot beraz gure afera eta paper hau eman daut. Lehen bai lehen sinatu behar zinuke eta gero gauzak biziki errexki eginen ditugu. Zuen sinadura eman nahi balin baduzue hementxe...

- AMA Nerea, segidan izanen duzu.
- AUZAPEZA Eta zurea ?
- AITA Nerea ere bai, guretzat bortz miliunek balio ahal dute lau murru zahar horiek baino gehiago.
- AMA Hola bederen abantaila hartuko dugu beharba, bertzenaz luza gabe, bortxatuak gintazke lur pozi batzuen saltzerat, gure zorren pagatzeko.
- AITA Ez da ez, gure etxean zor haundirik baina hola etxe aintzindei hau berrituz "gita" bat edo bi egiten ahalko ditugu.
- AUZAPEZA Arrazoin duzu, hortan da etxalde ttipien geroa.
- AMA Nik segurik lehen lehenik hormatzeko bat eros nezake.
- AITA Eta nik borda berri bat egin baneza ?
- AMA Bai eta horiek denak baino lehenago ikustegi bat. Gure etxean, barkatu jaun mera baina, ez da kabinetarik ere.
- AUZAPEZA Hortan ez da zuen hutsa, orain arte ez zinuten urik...
- AITA Eta sosa noiz hunkiko dugu ?
- AUZAPEZA Laster, bertze hilabetearen hastetik.
- AMA Eta hori, zuri esker jaun mera. Atsegin ginuke gurekin bazkal bazinite.
- AUZAPEZA Bertze aldi batez, egun ez dut astirik.
- AITA Zaude gurekin jaun mera, laster bazkalduko gira.
- AUZAPEZA Bertze aldi batez bai, egun ez, bi orenetako Baionan izan behar dut.
- AITA Eta gure bordaren saltzapenak, zer gostako dira, paper sariak eta...
- AUZAPEZA Nahi baduzue, notariarekin nihauek eginen ditut behar diren paperreria guziak.
- AMA Milesker, jauna, milesker.
- AUZAPEZA Ez da zeren...
- AMA Zure gatik bortz miliun hunkiko ditugu eta... Zuri ere, zerbeit eman behar ginuke ez ?

AUZAPEZA Bo... Ez dut ez dirua gutik egiten... Zueri zerbitzu egiteko ari naiz.

AITA Holako zerbitzuak, jaun mera, kario pagatzen dira... Kario.

AUZAPEZA Egia. Holako saltze batzu izaiten direlarik, batzuek kapitalaren hamarra hartzen dute... Baina gure kasuan, bortz miliunen hamarra : bortz ehun mila heldu litake... Hori, biziki sobera zaut... Ez naiz makinun bat.

AITA Eman beharra, gogotik emanen dautzugu gero.

AUZAPEZA Bo... Berrehun bat milako hori aski zaut...

AMA (Bere senarrari) Ez dakit zer pensatzen duzun zuk, baina nik, berrehun mila terdi eman nezaiozke. Ongi zaitzu jaun mera ?

AUZAPEZA Neri bai... Hobe digu denek arrazoinean artzea, hola gauzak beti ongi iragaiten dira.

AMA Ongi mintzo zira jaun mera... Huntarik azken xorta bat ?

AUZAPEZA Ez, milesker, joan behar dut, orena bere bidean baitoa. Agur adixkideak, egizue bazkari.

AMA Milesker, jaun mera, gisa bera.

AITA (Auzapeza joaki da) Gure borda.

AITA-AMA

AMA Bortz miliun.

AITA Batzuen eskasa bertze batzuek soberakin.

(Pausa)

AMA Baina, zer ari gira ? Zer egin dugu ?

AITA Zer duzu ?

AMA Jakes ?...

AITA Gure semea.

AMA Eta gure borda. Barkazak, Jakes, ez nuk hitaz orroitu ere.

AITA Orain ez dezakegu bertzerik egin : biak sinatua dugu.

AMA Jaun meraren harrapatzerat joaki naiz segidan.

(Eta kanpora abiatzen da)

AITA Ez du balio orai berantegi da

AMA Berantegi, berantegi... Eta zu ere ez zira oroitu, haren letra goiz huntan ukona eta ?

AITA Oratu bai, baina...

AMA Zer baina ?

AITA Jaun merareki ^{lako} egitea gatik...

AMA Zer da etxeko seme bat baino lehenago jaun mera ?

AITA Ez du balio bururik berotzea, berdin ez dezakegu deus kanbia; Gertatuak gertatu, orain hola da.

AMA Bai eta orain zer behar diogu igorri gure semeari

AITA Ez dakit.

AMA Ez dakit, nik ere ez dakit.

AITA Aski diozu izkiriatzea, bortsz miliun horiek gogoan, ez girela hartaz oroitu ere.

AMA Aski diozu zuk egitea, nik ez dut horren ezartzeko bihotzik.

AITA Nola behar diot ezarri, eskuaraz ala frantsesez ?

AMA Frantsesez hobe. Frantsesez ari girelarik, iduri bailuke ez girela gehiago gu mintzo. Baina nik ez dut ikusi nahi ere zer ezartzen duzun. (Joaki da)

AITA (Bere buruarekin) Ai, bizi hau. Bizi hau debrukeri bat da. Semea maite, jaun meraren beharra ere ba, hauxe da bada komedia...

AITA-SEMEA

SEMEA (Sartzen da) Joan da azkenian herriko errege haundi maundi hori ?

AITA Bai. Bi oronetako Baionara joan behar dik. Eta hi, nun hintzan orain arte ?

SEMEA Kriztine eta Maritxurekin.

AITA Ez diat galdegin norekin, baina nun hintzan ?

SEMEA Ganberan.

AITA Zer ari ganberan ?

SEMEA Soinu entzuten.

AITA Soinua aski balitz bizitzeko.

SEMEA Zer da ?

AITA Zer den ? Gure zerratei zola beti berdin zikina.

SEMEA Garbituko dut aita.

AITA Ez duk aski erraiten, egin ere behar dik eta segidan.

SEMEA Oui, mon commandant.

OIHALA

GURE BORDABIGARRIEN ZAPIAAMA-ALABA.

- AMA Igande ~~ada~~ astelehena, gure etxean beti berdina eta beti norbeit, Kriztine ez bada, Jakobe...
- ALABA Eta gero, zerda ?
- AMA Eta gero zer den ? Jan aintzineko botoila beti hutsa, beti norbeit guri denbora gal arazteko eta gauaz berantean argi erretzen ari, sukaldean ez bada ganberan.
- ALABA Gure sukaldean, biziki argi gutti erretzen da.
- AMA Eta hiru ganberan, zorbat gau pasatu ditzake Gabriel-ek ?
- ALABA Gau osorik sekulan, gauaren erdia, ez dakit, bi edo hiruetan.
- AMA Mutiko bat eta neska bat eskondu gabe ere ganbera batean.
- ALABA Eskondala ote da gizon-gei batekin ?
- AMA Eta orain nun da gizon-geia ? Hitaz ongi baliatu eta bertze baten enganatzerat joana.
- ALABA Eta gero zer da ?
- AMA Eta gero zer den ? Nahi dun mazelako bat ?
- ALABA Ez ama, Konfirmatua naiz.
- AMA Konfirmatua bai, eta gainerat Komunione haundiko egunean eskua luzatuz errana : "Uko egiten dut debruari."
- ALABA Bai ama, hamabi urtetan aise da uko egiten debruari, baina gero...
- AMA Eta gero : ezkondu gabe ere elgarretaz aseak.
- ALABA Ezkondu ondoren elgarrez asetzea baino hobea.
- AMA Eta orain, Gabriel nun da ?
- ALABA Ahantzazu otoi Gabriel. . Gaurkoak, Panexo du izena.

beti
ez bada,

botoila
ora gal
erretzen

erretzen da.

tu ditu

ez dakit,

be ere

?

ongi
at joana.

bat ?

one
a :

egitea

az aseak.

hobe.

anexo

AMA Pantxo ala Luxien, berdin zaitan, baina ez dinat onartzen, hemendik aintzina gure etxean, mutikorik sar dadien.

ALABA Ez du balio hortako oihuka hastea.

AMA Sofritzen dinet neska.

ALABA Sofriarazten ere bai, hogoi urtetan ez ahal naiz gehiago haur bat ?

AMA Agian ez, baina ez niken nahi nere alaba batek gure familian desohorerik eman dezan.

ALABA Hortan ez da eskapatzerik, oraiko neskek gisa guzietarat desohoragarriak gira : esperantzetan denari lau begirekin begiratzen dute, eta luzaz ibilki balinbagira mutikoekin orduan erranen dute asko moldez, haur galtzen badakigula.

AMA Bai, baina mutikoekin ibiltzetik ibiltzerat badun gauetik egunerat bezenbat bide.

ALABA Alabaina, nik eguna baino nahiago dut gaua.

AMA Segi, segi hola hola : gero izanen dun gero gain hartan nigar eta hortz karraska.

ALABA Zer uste duzu, hortzak ere bertze mundurat eremanen ditugula ?

AMA Badakina zer epraiten dunan ?

ALABA Zer erraiten dutan ez beharba, baina zer egiten dutan bai.

AMA Zer egiten dun ?

ALABA Zer zira ere apazaren gisa nere kofesatzen hasia ? Hari ere ez erraiten eta uste baduzu zuri erranen dutala.

AMA Zonbat denbora du ez haizela kofesatu ?

ALABA Ez dakit batere.

AMA Segur baduela bi hilabete segurik.

ALABA Bi hilabete ? Azken kofesioa iragan eguberrietako, egina dut.

AMA Zer ? Zortzi hilabete ez haizela kofesatua ?

ALABA Zaude apalago, norbeit bada (Ama joaki da) Ez hintzan sartzen ahal, atean jo gabe ?

ALABA-SEMEA

- SEMEA Gora gora mintzo zinezten eta ez bainuen zuek uste gabeen etorri nahi...
- ALABA Zer hintzan gure barrandan ?
- SEMEA A, hori ez, ni soldadua nun eta ez bertze jenden zeintzale horietarik.
- ALABA Joanden astean, baduk horietarik bat gure etxean izana alegia eta galtzerdi saltzailea. Huni begira, hari begira, hau galda, hori konda, oren bat etordi egon duk.
- SEMEA Zonbat galtzerdi pare erosi dazken ?
- ALABA Bihirik. Nor zen ez jakinarena egin diat, mintzatu nik denboraz eta dantzaz.
- SEMEA Egia erran berriki arte nik ere ez nakinan, hola, bazirela gordezkako presuna batzu gure zeintzeko pagatuak.
- ALABA Eta gainerat guhaurek pagatzen ditugunak ororen buru, eta horri nor da ohartzen ?
- SEMEA Barreatzen ahal bagine gordezkako ala ageri kock zeintzen ahalko ez gaituzten heinean...
- ALABA Horiek hola, Ramuntxo, hi mutikoa bai hiz, zer pentsatzen duk nesketaz ?
- SEMEA Itxura serioa duena iduritzen zautan emazte mokor bat izanen dela eta aise irri egiten duena aldiz segur nun ez dela serora joanen, baina Fanfarin bat ote den ?
- ALABA On duk jakitea.
- SEMEA Eta hik, zer din mutikoetaz ?
- ALABA A, hori, gaur erranen deat ilargi xuritarat.
- SEMEA Nik orain nahi dinat jakin.
- ALABA Ez bahintz nere anaia...
- SEMEA Ez hintzan nere arreba izanen...
- ALABA Erradak otoi egia, behin ere izan haiz neska baten etxean ?
- SEMEA Zendako galdatzen dautan holakorik ?
- ALABA Gero erranen deat.

- SEMEA Neska baten etxean izan naizenez, bai, aldi bat baino gehiago eta neska baten etxean baino barnago.
- ALABA Egunaz ala gauaz ?
- SEMEA Gauaz, gauaz. Egunaz...emeki.
- ALABA Eta zer hinduen, gauaz, neska baten etxean izanki eta, gehienik arranguratzan ?
- SEMEA Zakurrek, marrumaz hasi eta ez baitziren ixiltzen denak iratzar arazi arte.
- ALABA Gaixo zuek. Ez dakik zer egin behar den gauaz zakurren ixil arazteko ?
- SEMEA Hik, zer egiten dun ?
- ALABA Bota ogi poxi bat'edo lukinka mutur bat.
- SEMEA Gogoratzea ere gehiago dun.
- ALABA Ramuntxo.
- SEMEA Zer dun Maritzu ?
- ALABA Ahalge nauk erraiteko.
- SEMEA Mintza hadi gostuan, ez ote naiz hire anaia ?
- ALABA Nahiago nitek ez bahintz hala. .
- SEMEA Zendako mintzo haiz hola ?
- ALABA Anaia bat baino gehiago, nahi baihinduzket maitatu. (Elgar besarkatzen dute)
- SEMEA Zer naiz hormatua, ala erakitua ?
- ALABA Ez nian holakorik igurikatzen...
- SEMEA Zer dun nigarrez ?
- ALABA Ez dakiat nihaurek ere.
- SEMEA Zer gertatzen da, lur ikara hurbil ?
- ALABA Lur ikara pasatzen duk, jende ikararez..
- SEMEA Zer dun hola etsitzeko ?
- ALABA Gabriel ekin hoinbeste lan egin ondoan, pentsatzen nian gure tarteko adiskidantza urrunago joanen zela. Baina joan den egu-nean, ez hari sobera pentsatzeko, erran daitak.
- SEMEA Zendako ?

- ALABA Ez dakiat .
- SEMEA Norbeitek zerbeit nahaskeria egin ote du ?
- ALABA Ez dakiat. Berdin bai...
- SEMEA Berari ez dion deus galdegin ?
- ALABA Bai, erran dioiat nitaz bertze bat nahiago zuenetz, ez mintzanez gei harekilako ?
- SEMEA Zer ihardetsi daun ?
- ALABA Ez dela deus holakorik.
- SEMEA Zer erran dion bertzerik ?
- ALABA Ez ote zuten etxeok nerekin ezkontzerat utzi nahi ?
- SEMEA Eta ?
- ALABA Hori baizik ez balitz etxeok nahi ala ez nerekin ezkont litakela.
- SEMEA Eta hik ?
- ALABA Bertze neska batekin ezkontzerat bortxatua denetz ?
- SEMEA Erna hadi neska... Erran, dena den...
- ALABA Ez otoi, deus galdatzeko, berdin, egia osoa ez dutala sekulan jakinen.
- SEMEA Zendako ez ?
- ALABA Ba omen baitira gauza batzu sekulan nehoi erraiten ahal ez direnak.
- SEMEA Ez din segur balio hortako hola trixtatzea, dione bat galtzea, hamar biltzea dela.
- ALABA Hamar banintian orain arte, baina Gabriel bezalako bihirik.

(Kriztine agertuz)

ALABA-RAMUNTZO-KRIZTINE

- KRIZTINE Komisione egiterakoan, agurno bat egiten dautzuet. Ongi sartu zinezten ?
- ALABA Arras ongi.
- KRIZTINE Eta hi Ramuntxo ?

RAMUNTXO Nahi baino goizago.

KRIZTINE Josette gustukoa zauk naski...

RAMUNTXO Bo... Gau batentzat...

KRIZTINE Sarri, heldu rirezte plazara ?

ALABA Duda dun ? Herriko bestak izanki eta...

KRIZTINE Eta hi Ramuntxo ?

RAMUNTXO Bai. Hain segur... Baina lehenik, galtzeko botoin bat josteko badinat.

KRIZTINE Maritxu-k lagunduko hau. Agur. Sarri arte... Presa baitut...

(Ramuntxo bera, botoinaren josten hasten da)

ALABA-SEMEA

SEMEA Zer dun irriz ?

ALABA Galtzetako botoi bat josteko...

SEMEA Eta gero zer da ?

ALABA Nuniikasía duk josten ?

SEMEA Botoin baten josten ikasteko ez ahal diun unibersitatetarak joate beharrik.

ALABA Halere dendarigoan emazte eskua nagusi.

SEMEA Ditaririk gabe, batere ez dakinat.

ALABA Nola artzen haiz ditaririk gabe ?

SEMEA Ahal bezala. Batzuetan orratza oihalian sartzeko orde, errian sartzen no...

ALABA Gaizomutikoa. (Eta josten hasten da)

SEMEA Bai eta gaixo erria. Zer debru, nihundik ez dinat orratza harian sartzeko ahal.

ALABA Sar-zak beraz haria orratzian.

SEMEA Orain korapiloa egiten ahal badut debruak ere ez din barreatzen ahalko.

ALABA Erna hadi mutikoa, nihaurek bietan egina ukanen nian.

SEMEA Goazen emeki eta segurki, amodiotan bezala plazerrari irauñ arazteko. Bertzenaz aitar, igande goiza izanik ere, zerritei garbitzerat igorriko bainu berdín.

ALABA Hi ere, nere gisa, lan eginarekin ados haiz naski'?

SEMEA Bai bereziki egun, zerritei garbitrea-
rekin, nahi bezain ongi ikuzi eta ere
neskek gaur neri zerri usaina senti
bailezakete.

(Norbeitek atean jotzen du)

ALABA (Bere baitan) Nor ditake? Pobren nausi
aberatsa ala aberatsen mutil pobrea?

SEMEA Sartu, sartu gustuan.

ALABA-SEMEA-DOMINGO

DOMINGO (SARAZEN DA) Zer ari haiz mutikoa?

SEMEA Ez duk ikusten?

DOMINGO Neska bat begira eta mutiko bat josten
ari, holakorik, sekulan oraino ez diat
ikusi.

SEMEA Ez dituk gauza guziak ikusiak oraino,
lisatzen arras trebatua nuk.

ALABA Eo, sekulan ezkontzen bahaiz, hire
emazteak suertea izanen dik.

DOMINGO Jainkoaz, ez zakokala erran josten eta
lisatzen badakikala bertzenaz, igandetan
ez haiz pilota partida baten ikusterat
ere joaiten ahalko.

ALABA Aurtengo herriko bestek, itxura poxi bat
baditek?

DOMINGO Bai. Laster entzunen dugu jan-aintzineko
soinua.

SEMEA Aratsaldean, nor dira pilotariak?

DOMINGO Ez duk pilota partidarik, eskual dantzari
multzo bat duk lehenik.

ALABA Eta gero dantza nahikoa?

DOMINGO Alabaina, zangoen berotzeko.

ALABA Soinulariak nor dira?

SEMEA Ez huen horren galdatze beharrik. Inglesez
kantatzen duten hoietarik dudarik gabe,
dena oihu eta garrasi.

DOMINGO Gabrieli-ek utzi nahiko zaitu nerekin dantzan
artzerat?

- ALABA Haren baimena segura dukezu, ez da jeloskorra.
- DOMINGO Eta zure baimena izanen dut ?
- ALABA A, hori, gero ikusiko, zer dantza den...
- DOMINGO Izendirik gabeko horietarik, emeki, emeki.
- SEMEA Eskual dantzari multzo bat lehenik.
- DOMINGO Arrotzengatik ez duk ongi ?
- SEMEA Iduritzen zaitak, udan, plaza erdian eskual gazte multzo bat delarik dantzari horien saltzaleak eta erosleak, hor direla inguruan, feirietan tratulantak abereri begira egoiten diren bezala.

ALABA-RAMUN EXO-DOMINGO-AMA

- AMA (Sartzen da) Hemengo aldi Domingo ?
- DOMINGO Naski bai, eske etorria naiz. (Alaba joaki da)
- AMA Hori bera pentsatzen nian.
- SEMEA Ohaintza : azken ofizioa duk eta haren aintzinekoa edozein moldez eta nun nahi : eskearen egiten.
- AMA Bainakien aste hontan ibili beharrak zinezela, bazterturik ezarriak nintian hamar mila libera. Huna.
- SEMEA Baina ama; zer dituzu hamar mila libera emaiten ?
- AMA Urtean aldi bat duk eske hori.
- SEMEA Urtean aldi bat diren gauza horiek ote ez ote dira sainduen bestak bezala egun guzietz etortzen ?
- DOMINGO Baina anderea, ostaturak ere ez dute denek hamarna mila liberarik emaiten.
- SEMEA Ostaturak baizik nehorik ez likek eske hortan dirurik eman behar. Zeren, bestak direla eta, zer sarak ez dituzte biltzen jauntxo horiek ? Bestak, gazteentzat direla sinets arazten dute, baina nor da hor irabazle ? Ostalerrak, ostalerrak bakarrik... Eta, gaztetarik bildu dirua ez ditek gero, gazteriarentzat uzten... Zoinek ezar bezazke bost ehun mila libera zahar lantegi berri baten muntatzeko ? Nehorik edo gutik. Hitaz eta nitaz baliatzen dituk, gure galtzeko.

- AMA Baina zer derasazue ? Ostalerrak, bestak, lantegiak... Nik, hamar mila libera baztertuak nintan, apezarendako...
- DOMINGO A. Zuk uste zinuena kernezarentzat ibilki nintzela.
- AMA ... Alabaina, irigan igandean, apezak errana prediketik gazte batzu pasatuko zirela gure etxetan; ez ziten otoi nihun geizki errezebituak izan...
- DOMINGO Ni, herriko bestentzat nabila eske. Iduritzen baitzauku etxe bakotxean nahi dutena eman ez eske huntan eta gero urteko besta guzietan sartzea kitorik ukanez, hobekiago heltzen direla, ezinez eta kanpotiarrek bezala aldi guziz eta bakotzak leu ohun libera sartzea pagatuz.
- AMA Ez baitute gazte urteko kontua pagatzen ?
- DOMINGO Aurten ez dute egite beharrik izanen.
- AMA Zendako ez ?
- DOMINGO Zeren kontua mutikoek bakarrik pagatzen dute eta ez da zuzen nola Aire lekuan, zazpi anaien bait dira, urtean zazpi mila mibera paga dezaten eta Lorrondon aldiz, bestak urririk, seiak neskek direlakoan.
- AMA Eta gu bezalakoek zer emaiten dute ?
- DOMINGO Bakotzak bere ahalaren arabera.
- SEMEA Eta batzuek berdin gehiago, bertzeak baino gutiago ez izaniteko.
- AMA Bertzek nola eman dute ?
- DOMINGO Bada denetarik, 2, 4, 5 mila, baina badira ere mila liberakoak eta bertz ohun liberakoak ere, biga.
- SEMEA Attinekoak eta Ptittelateikoak segurrak ere ?
- DOMINGO Ikusi duk bada Ptittelateiko Jacqueline nola bezi zen ?
- SEMEA Nola buluzia zen erran bahu bederen.
- AMA Zer zuen zaira labur horietarik ?
- DOMINGO Itsasoan bezala : xortak soinean.
- SEMEA Gorputz ederra balu bederen. Habe luke oraiko zaira luze horietarik erosten bere zango makila txarren gordetzeko.
- AMA Eta Giloteneneko nagusi haundiak zombat eman du ?

- ela.
- DOMINGO Ori, nunbeit han, onako prezio, oilo eder baten saria. : mila libera.
- AMA Mila libera bakarrik, ez duk ahaltze ere. ?
- DOMINGO Ez da bakarra. Herriko hiru etxalde haundienek bedera mila libera eman dute.
- SEMEA Jaunregian ere ?
- DOMINGO Bai, Jauregian, ^{Murtxolan} ~~Okilobordan~~ eta Okilobordan.
- AMA ~~Okilobordan~~ ere mila libera baizik ez ?
- DOMINGO Ez anderea eta haren bi etxetiarrek, batek hiru mila libera eta bertzeak biga.
- AMA Eta guk, zorbak eman behar dugu ?
- SEMEA Nik segurik, sas bat bera ez nezake eman, ama.
- DOMINGO Zendako ez ?
- SEMEA Auzo herrietan ere sobera izanki eta ez baita neretzat beste beharrik herrian.
- DOMINGO Aise, iduri liteke gibelatueneterik haizela beste egiteko, ez ahal haiz ongi baliatzen haur ?
- SEMEA Ongi baliatzen, nor da herriko bestez ongi baliatzen ? Eta gero zer estira dute ostaler horiek guretzat ? Lehenik gu mokor-araz, eta aski diru utzi dugunean gero, har eta kanpoan ezar, atak hetsiz,.
- AMA Ixil hadi seme, orain behar diaguk...
- SEMEA Ez ama, ez naiz ixilduko. Nola mintzatzen dira gutaz zimino horiek ?
- DOMINGO Hori hala duk, zerbeit egiten duena geizki ikusia duk eta deus egiten ez duena zozo batentzat hartua.
- AMA Ez baigira gu ere aberatsetarik, bi mila libera emanen ditiat halere.
- DOMINGO Milesker anderea.
- AMA Ricard-no bat hartuko duzu elgarrekin ?
- DOMINGO Berdin; ostatuan urririk ukatu ditudanek ez naute burtxoratu...
- SEMEA Horrek nik erroarazten.
- DOMINGO Zendako ?

- SEMEA Zendako ? Dela herriko besta, dela kermeza edo nik dakita zer, beti herriko dirudunen esku makil eta zerbitzari oker batzu bai- zik ez baigira.
- AMA (Edaterat emanaz) Ez haizela harri Domingo, Ramuntxok ez ditik gauzak guk bezala ikusten.
- SEMEA Alabaina, gauza bera adinean joanago eta desberdinago ikusten da, jakitatearen arabera...
- AMA Hobe huke hik ere guk bezala jakingabea gelditzen. (Ama joaki da)

SEMEA-DOMINGO

- SEMEA Gaixo ama, hola bederen ez nintio ikus, zorriak bezala, bizi direnen gainean bizi direnak.
- DOMINGO Artzainak, ardieri ez dik, zorrien kontra-ko erremediarik emaiten ?
- SEMEA Artzainak berak zorri bilakatzen dirolarik ez.
- DOMINGO Garbiki mintzo haiz.
- SEMEA Ni ez nauk ostalera bezala bi eskualde dituen gixona.
- DOMINGO Ramuntxo oraikoan, joan behar diat.
- SEMEA Ago apur bat...
- DOMINGO Eta, zombat egun oraino Frantziaren zerbitzuko ?
- SEMEA Ez nuk oraino kondatzen hasia.
- DOMINGO Hobe, kondatuz luzeago omen duk. Ongi zirezte han ?
- SEMEA Bai mutikoa. Hobekiago ezin izan. Beron haurrak bezala artatzen gaitiztek...
- DOMINGO Oraikoan banoak. Tuturrutoirat eta gorá heldu haiz dantza jaunzien eta fandangoen emaiterat, jan-antzin ?
- SEMEA Berdin bai, ideien pixka bat freskatzeko. baizik ez bada ere.
- DOMINGO Zeren duk etor, bertzenaz...(Joaki da)
- SEMEA Baietz mutikoa etorriko naizela.

(Orduan berean, plazan soina hasten da eta ezti ezti mutxikoen airea segi ditake)

SEMEA-AITA

- AITA (SARPEEN DA?) Nork zikindu du baso hori ?
- SEMEA Nik aita.
- AITA Eta bigarren hau nork erabili du ?
- SEMEA Domingo Antxuburukoak ?
- AITA Zer nahi zuen harek berriz ?
- SEMEA Eske zabilan.
- AITA Kermezarendako ?
- SEMEA Ez, herriko bestentzat.
- AITA Nun da Maritxu ?
- SEMEA Plaza-ra buruz joana da nik uste.
- AITA Orain nahi nitek jakin egia...
- SEMEA Zer egia ?
- AITA Barda mezan izan zireztenez.
- SEMEA Bai aita, barda mezan izan gira.
- AITA Eta gero dantzatzen ?
- SEMEA Hortakotz joanak ginen bardako mezarat, dantzatzetik berant sarturik ere, egun goizean ohean egoiten ahalko ginelakoan.
- AITA Ederki, ederki, otoitza eta dantza biak nahastika...
- SEMEA Besta berri, otabetan bezala.
- AITA Ez duk berdin seme.
- SEMEA Eskeko untziarentzat segurik ez.
- AITA Barda, ez zirezte mezan izan.
- SEMEA Bai aita, mezan izan gira.
- AITA Ni ere harenintzian eta ez hux nihun ikusi.
- SEMEA Zoin lokutan zinen ?
- AITA Beti bezala gaineko galerian eta hi ?
- SEMEA O, ni, beheko galerian.
- AITA Sekulan ez eta zendako hintzan, barda, beheko galerian ?
- SEMEA Elizatik lasterrago ateratzeko aita.

Sekulan ez gira zoriontsu izaiten ahal. (Sartzen da Jakes, Parisen den semea)

SEMEA-JAKES

- JAKES Bakarrik ?
- SEMEA Jakes. Aspaldikoa, nundik heldu haiz ?
- JAKES Parisetik, Ramuntxo, Parisetik.
- SEMEA Xantza duk.
- JAKES Zendako dut xantza ?
- SEMEA Hobe baita, Parisen, nehor ezagutzen ez den tokian bizitzea, hemen denek ezagutzen gaituzten lekuetan baino.
- JAKES Ramuntxo, ez holakorik erran.
- SEMEA Zer diotzan badakiat eta jakin bahar duk, soldadogoa bururatu bezain laster, nik ere, lekuak hustuko ditudala hemendik.
- JAKES Zendako ?
- SEMEA Hemengo jendek ez ditek jakitate izpirik ttipikeriaz eta lohikeriaz bertze, ez ditek deus ezagutzen.
- JAKES Hori badakiat.
- SEMEA Nola nahi duk harrapa dezadan neska bat nerekin ezkondu nahiko duena hemen bizitzeko ikusiz zazpi haurride eta ttipienak oraino bortz urte bakarrik, aita-amak gazte...
- JAKES Zer egingo duk ?
- SEMEA Hik bezala, lekuak hustu, noraipeit, Pariserat edo ahal dutan lekurat.
- JAKES Nik ere hala egin nian, eskuko xoria airekoaren mensuran utzik.
- SEMEA Zer zauk, dolatu ?
- JAKES Bai. Ramuntxo, aldi bat baino gehiagotan.
- SEMEA Berdin dik, nik ez diat patitzen ahal hemengo jenden izpiritu bihurria.
- JAKES Zer uste duk aisengo egingen dukala bertze nunbeitokona ?
- SEMEA Nik hautua eginga diat : lekuak hustuko ditiat.

JAKES Nik ere atzo, sort herrira utzi nian hirirat joaiteko.

SEMEA Eta egun, zer nahi luke berriz herrirat itzuli

JAKES Bai, ahal bahu gogotik.

SEMEA-JAKES-AITA

AITA (Sartzen da) Jakes. Zer da, egia ala amentsa ?

JAKES Egia aita, egia osoa.

AITA Zer uste gabeko arsegina.

JAKES Neretzat ere uste gabekoa da nita.

SEMEA Ez gaituzken abertitzen ahal ?

JAKES Dipus tapastean partitua nauk... Atzo goizean, nagusiarekin samurtu nauk eta segidan lekua hustu ditiat, hiri bedarikatu hartarik.

SEMEA Zer gatik samurtu zirezte ?

JAKES Ago otai, ez dik balio aipatzen ere.

AITA Joaki nuk amaren bila.

JAKES Hi ere, zer haiz permisionez ?

SEMEA Bai. Joan den larunbatean etorria nauk.

JAKES Nere letraz, ait'amok zerbeit erran daukaie.

SEMEA Ni hemen sartzean, ukan berrira zioan... Baina ez diaguk luzaz aipatu, norbeit bazian. Ago... Ez nauk errotzen nor zen... Nor ote zen ?

JAKES Ez zauk gogoratzen ?

SEMEA A, bai, gure Jaun Mera.

JAKES Zertan zabilan gure etxean ?

SEMEA Aita hasia duk pentsonia edo arranda edo ez dakiat zerbeit paperen egiten.

SEMEA-JAKES-AITA-AMA

AMA (Sartzen da) Gure Jakes. Nola haiz ?

JAKES Osasuna badut.

AITA Hori duk bederen.

- hirirat JAKES Zuek ere denak ongi dudarik gabe, nun dira Maritxu eta bertzeak ?
- rat itzuli SEMEA Joaki naiz heien bila, nik badakit nun diren, herriko plazan ditazke. Ez ahal dute guti harritu behar jakitearekin Jakes dugula hemen (Joaki da, kanpoko atea zabaltzean beti bezala berriz ere entzuten da herritik soinua)
- amentsa ?
- JAKES-AITA-AMA
- JAKES Zer da soinu hori ?
- AITA Herriko bestak Jakes, herriko bestak : egun, bihar eta etzi.
- JAKES (Bere baitan) Zonbat gaztek eremaiten dute berekin Eskual Herritik urrun fandango aire eder hori ?
- AMA Batean xahakoaren besta, bertzean biper besta, lester lukainka besta, beti zerbeit baduk gure herrian.
- JAKES Luza gabe egiten ahal dituzte kuia bestak ere. Alabaina, lanik ez den lekuan bota dantza, lantegien orde dantzategiak eginez.
- AMA (Jan aintzinekoa eskainiz) Herriko besten ohoretan.
- JAKES Xintxin.
- AITA Aurten ere behar dugu lehengo dantza zaharretarik eman gumbiek.
- AMA Bai aise, zer panpirinak gu gazte horien erdian.
- JAKES Joanden gauean, aments izigarri bat egin dut.
- AITA Zer aments ?
- JAKES Ez dakit nik uste zeruan ibili naiz.
- AMA Zer ikusi duk amentsetarik ?
- JAKES Ilargia eztiaren kolore neri begira, izarrak dantza uraren gainean, igelen kantuak entzuten eta sorropila bat hunkitzen nuen ez baita Parise guzian haren goxotasuna eta usain one duen neska bihirik. Zer bozkario ezin erranezkoa : mendiak, ixilik, elgarri musuka lotuak zauden, haize hegoak perekatzen ninduen onddoketaria iratzeek bezala Pentzeak perde ziren eta bazen maluruen usain gozo bat erramu hostoenarekin nahastekatua iduri Urexoak airean joaki ehunka eta zamp.

- AITA Zer, ihiztariak ?
- JAKES Ez aita, iratzartu naiz, beti bezala, Parisen, arrabotsaren eta errautsaren erdian tenoren arrangura eta nagusien beidurrean.
- AMA Gaixo Jakes, ni ez nuk behin ere izan Parisen.
- JAKES Beharrik ama, zoriotsuago zira hemen.
- AITA Beti zerbeit baduk eta denetan; hori gauza segurra.
- AMA Gure herrian ere aurten baduk sekulan baino gehiago udatiar.
- JAKES Hamoka hilabete, kearen erdian lasterka, murrut eta ferlanken artean iragan ondoan segur irabazia dute hilabete batez bederen hemengo aira sanoan deskantsuan hatsa hartzea.
- AITA Gure eskualdea luza gabe pausa leku ekarria izanen omen da.
- JAKES Orain arte zer da ? Herrian ez da gehiago haurrik, xaharrik eta arrotzik baizik.
- AMA Gaineke ostatuan ere aurten hamar ganbera berri gehiago egin ditizket.
- JAKES Alabaina, hemengo etxeko jaun eta ostalerreri sinets arazia dute "turixnoa" aski dutela bizitzeko. Baina, irriz nago, irriz.
- AITA Zendako ?
- JAKES Zeren hori iretsarazia diotenak berak ari dira horien itotzen, beren "Super Marché" horiekin.
- AITA Arrazoina duk, Jakes, horrek badik itxura.
- JAKES Horiek hola, nere letra ukan duzue ?
- AMA Bai seme bai, baina ez diaguk oraino erantzunik egin.
- JAKES Orain, ez duzue egite beharrik ere izanen.
- AITA (Edaterat emanaz) Orain nik emanik ?
- JAKES Berdin. Oroitzen naiz, joanden urtean zoin goxoki hartu nuen hilabete bat pausa nere etxean.
- AITA Aurten eta geró ere etortzen ahal haiz gostuan.
- JAKES Ez da berdin.
- AMA Ateak zabal zabalik dituk seme, ez ote haiz, hire etxean ?

- JAKES Bai eta ez.
- AITA Zendako mintze haiz hola ?
- JAKES Zeren etxea zuena da, zozpi haurride gira eta agian hemendik harat ez naiz beti bakarrik izanen. Lehenik bida eta gero berdin gahiago.
- AMA Noiz arte etorria haiz Eskual Herrirat ?
- JAKES Agian berrikotz. Asea naiz lepo zintzurreraino pariseko bizi moldeaz.
- AITA Eta hemen, zer egingo duk seme ?
- JAKES Lebran ezarria dut aski garbiki aita.
- AMA (Bere baitan) Gure borda.
- JAKES Zer duzu hoin ilun ama ?
- AMA Deusik ez, Jakes, deusik ez (Nigarrez hasten da)
- AITA Zaude otoi ixilik emaztekoa ni ere izerditan nago.
- AMA Hobe da aise izerdiaren xukatzea nigarren xukatzea baino.
- JAKES Baina otoi, errazue zer gertatzen den.
- AITA Huna... Berdin goiz edo berant, jakin behar duk. Hire letra ukaitzean, odukotz gure borda...
- JAKES Gure borda ?
- AITA ...ez zukan gehiago gurea.
- JAKES Nolaz hori ?
- AITA Jaun mera gure etxerat etorri duk eta...
- JAKES Noiz etorri da ?
- AITA O...; Ez dakiat zuzen... Baizik eta bazuela adixkide haundi bat, bortz miliun eman lezazkela gure borda zahar hortan.
- JAKES Eta zuék abian saldu ?
- AITA Nik edo biek.
- AMA Jaun auzapezaz ere ederki baliatzen baigira seme. Otoetako prozedurak, horri esker, ez ditiaguk pagatzen, bera poliz-baten adiskidea delako.
- JAKES Eta orain gure bordaren jabea nor da ?
- AITA Jaun merak diñenez, ez duk nor nahi; gerlako kolpatu haundi bat duk, gizon ezagütua eta izigarri estimatua. Zer nahi medela eder

- baduela papoan; horek salbatu omen dik Frantzia hiruetan segurik.
- JAKES (Xutitzen da) Biba hura.
- AMA Zer duk Jakes ?
- JAKES Deusik ez, ama, deusik ez, **zuk** ere gauza bera erran dautazu ez du aspaldi.
- AITA Hik emanen hintuen borda zahar hortan bortz miliun ?
- JAKES Ez aita, baina dena da heian nahi duzunez semea auzo ala nunbeiteko norbeit sekulan ikusia ez duzuna ?
- AMA Guhaur ohartu ere gabe, zepoan sartu gaituk Jakes
- JAKES Neska batzuek ere hola egiten dute : bihotza hesten maite dutenari, moltsa idokitzeke beren ohoinari.
- AITA Ez haitugu laguntza eskasean utziko seme, bertzen ixilik ukanen duk bortz miliun horietarik bat hiretzat.
- JAKES Fratsuan nahi baduzu arizan jaun merarekin, ar zaite, hura makinuna da : ni ez.
- AMA Baina Jakes, miliun bat...
- JAKES Ez ama.
- AITA Sos beharrak zer nahi egin arazten dik seme.
- JAKES H erriko buruzagi batek ere bai aita.
- AITA Orain hola duk, baizuek saltzen ditiztek bordak eta bertzek berdin lurrak.
- JAKES Bai, eta bertze batzuek berriz beren herriko gazteak, eta beren haurrak.
- AMA Barka zak, Jakes, barka zak otoi.
- JAKES Ez duzu barkamendu eskatze beharrik ama, ez da zuen hutsa jaun merak gure borda eresia balinbadu, zuek nere letra hartu baino lehen.
- AITA (Nigarrez. Bere baitan) Jakin ukan banu.
- JAKES Xukazkitzu begi horiek, aita, ala ez ote dakizu emazteak eta haurrak direla bakarrik nigarrez artzen ?
- AITA Zer nahi duk, nere bihotza ez baita harriz egina.

40

dik
auza
n bortz
zunez
kulan
gaituk Jakes
bihotza
zeko
seme,
in
ekin,
k seme.
tek
herriko
na,
u baino
u.
te dakizu
igarrez
eniz o...

JAKES Hola balitz hobe. Borrak harria purruskatzen baitu eta burdin gainean aldiz beti punpatzen baita. Frantzia salbatu duenak, eta Jainkoak lagun zaitzatela...

AMA Norat hox seme ?

JAKES Ez dakit ama... Nik ez dut aterberik. Batzuek badute bat Frantzian, beste bat Espainian eta hirugarrena Eskual Herrian... Ni, deus gabe naiz... Aita, ez nautzuen gauza haundirik galdatzen... Ez nautzuen gauza haundirik galdatzen... Borda zahar bat, aspaldian hutsik dagona... Pagatuko nautzuen prezio zuzena... Ez nautzuen gauza haundirik galdatzen. Agur ama...

AMA Jakes, otoi Jakes, ago gurekin.

JAKES Ez ama.

AMA Ez hut joaiten ikusi nahi. Nahiago diat gorde (Eta joaki da)

AITA-JAKES

AITA Jakes, ez zakala hauekeriarik egin... Biziki pena haundia eginen daukuk.

JAKES Pena haundiena egina da. Agur aita.

AITA Dominika, Dominika, Jakes badoa... (Eta joaki da)

JAKES Batzutan uste ginuke, norbeit girela... Eta ororen buru, deus ez gira.

JAKES-MARITXU

MARITXU (Sartzan da) Jakes, bakarrik haiz... (Besarkatzen dira)

JAKES Bbi, bizian, beti bakarrik gaitun.

MARITXU Bazakiat bordaren beri. Ama zerbeit erran daitak. Zer egin gogo duk ?

JAKES Zer egin Maritxu ? Etorri bezala joan...

MARITXU Norat joan ?

JAKES Nihaurek banaki...

MARITXU Ago hemen...

JAKES Ez. Ez nun gahiago minuta bat ere egoiten ahal.

MARITXU Jakes, min eginen deat baina adi nezale... Gauza errexena joaiten duk.

JAKES Zer dion ?

MARITXU Bai, joan, joan, joan... Baina hitz horien partez behar litakek erran ; geldi, geldi, geldi... Gure duk, alabaina, gure herriko giderren hartzea... Ihesi eginez, ez duk gure Herria aintzinatuko... Galduko baizik.. Egiazko problemeri burua itzultzea, hori ez duk gizonki jokatzea...

JAKES Maritxu, nin haundiegia egiten daitan.

MARITXU Gure galtzaileak hor dituk, beti erne, beti berme. Hemendik joaitea, horieri amoo emaittea duk... Geldi hadi, Jakes, geldi hadi...

JAKES Bihotza sobera zauritua dinat... Ez hut gehiago entzuten ahal... Begiak erretzen ari zaiztan, burua sutan dinat. Agur Maritxu.

MARITXU Jakes. (Besarkatzen dira) Eta Jakes, emeki; emeki, kanpora doa. Soinua entzuten da) Jo soinua, jo... Egin besta... Jo soinua, jo... Ahantz nor giren eta nora goatzin. Hets begiak eta tapa beharriak. Lokar gaiten... Edo izaitekotz gauden lo... Loak loa dario... Iratzartzeak ditu lanak emanen... Baina gu iratzartzen hasiak gira. Eta egun batez denak iratzartuko gira... Orduan, orduan txintxin mariak.

(Aita eta ama agertzen dira)

MARITXU-AITA-AMA

AMA Jakes nun da ?

ALABA Joana (Lasterka, leihora buruz doa)

AMA Jakes, Jakes

AITA Ikusten duzu ?

AMA Bai.

AITA Ikusten duzu ?

AMA Gure borda bai.

AITA Ikusten duzu ?

AMA Borda bai.

AITA Ikusten duzu ?

AMA Bai?

AITA Gure semea ikusten duzu ?

AMA Hantxet doa, hantxet doa.

AITA Itxusten duzu ?

AMA Ez.

AITA Gure borda saldu.

AMA Ta gure senoa galdu.

ALABA Borda saldu, senoa galdu... Baina hori zer da ? Ez ote zibazte beda oharitzen, denon galtzen, ari girela ?

JEAN-PIERRE MENDIBOURE

1971-ko udazkenean Heletan.

z horien
geldi,
erriko
duk
baizik..
hori ez

beti
nai-
..

txu.

o...
lak

